

3. Настольная книга учителя физической культуры / Под ред. Л.Б. Кофмана. – М.: Физкультура и спорт, 1998. – 80 с.
4. Бальсевич В.К., Запорожанов В.А. Физическая активность человека. – К.: Здоровье, 1987. – 222 с.
5. Шлык Н.И. Научные аспекты физического воспитания и спорта различных возрастных групп: Межвуз. сб. научн. Трудов / Под ред. Редких Н.И., Шлык С.П. и др. – Ижевск: УГУ, 1987. – 143 с.
6. Психология / под ред. Мельникова В.М. – М.: Физкультура и спорт, 1987. – 367 с.
7. Лещинский Л.А. Берегите здоровье. – М.: Физкультура и спорт, 1985. – 62 с.
8. Куценко Г.И., Новиков Ю.В. Книга о здоровом образе жизни. – Спб., 1987. – 256 с.
9. Воробьев В.И. Слагаемые здоровья / Нар. ун-т Естественнаучный ф-т. – М.: Знание, 1987. – 192с.
10. Коростелев Н.Б. От А до Я. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Медицина, 1987. – 288 с.
11. Брехман И.И. Валеология – наука о здоровье. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Физкультура и спорт, 1990. – 208 с.
12. Иващенко Л.Я., Страпко Л.П. Самостоятельные занятия физическими упражнениями. – К.: Здоровье, 1988. – 155 с.

УДК 378.937:[37.025:004]

ОСНОВНІ ПАРАМЕТРИ МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСУ РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА В УМОВАХ ЗАСТОСУВАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Покровщук Л.М., викладач

Одеський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти

У статті аналізуються питання методичного забезпечення процесу розвитку творчих здібностей у майбутніх учителів образотворчого мистецтва, висвітлюється практичний досвід вирішення вказаної проблеми засобами комп'ютерних технологій.

Ключові слова: майбутні вчителі, комп'ютерні технології, образотворче мистецтво, методичне забезпечення, творчі здібності, розвиток.

Покровщук Л.М. ОСНОВНЫЕ ПАРАМЕТРЫ МЕТОДИЧЕСКОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ ПРОЦЕССА РАЗВИТИЯ ТВОРЧЕСКИХ СПОСОБНОСТЕЙ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ ИЗОБРАЗИТЕЛЬНОГО ИСКУССТВА В УСЛОВИЯХ ПРИМЕНЕНИЯ КОМПЬЮТЕРНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ / Одесский областной институт последипломного педагогического образования, Украина.

Основные параметры методического обеспечения процесса развития творческих способностей будущих учителей изобразительного искусства, освещается практический опыт решения указанной проблемы средствами компьютерных технологий.

Ключевые слова: будущие учителя, компьютерные технологии, изобразительное искусство, методическое обеспечение, творческие способности, развитие.

Pokrovshuk L.V. THE MAIN PARAMETERS OF METHODOICAL ENSURING THE PROCESS OF THE CREATIVE ABILITIES DEVELOPMEN OF THE FUTURE TEACHERS IN THE

CONDITIONS OF USING COMPUTER TECHNOLOGIES / Odessa regional institute after-diploma pedagogical education, Ukraine.

The main parameters of methodical supply of the process of the creativity developmen are analysed in the article and the practical experience of the decision of that problem by means of computer technologies is also depicted in the article.

Key words: future teachers, computer technologies, art, methodical, supply, creative abilities, development.

Комп'ютерні технології є тим засобом освітньо-виховного впливу, який покликаний сприяти оптимізації процесу професійної підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва. Їх не слід розглядати як самоціль у навчальному процесі. Це може призвести до того, що комп'ютерні технології втрачатимуть зв'язок з тими завданнями, які покликані вирішувати у вищій школі. Для запобігання можливим проявам відчуження комп'ютерних технологій від безпосереднього процесу вузівського навчання важливо визначити їхню роль і місце у вирішенні завдань, які вимагають свого позитивного розв'язання в умовах сучасної практики. Немає сумніву в тому, що розвиток творчих здібностей майбутніх учителів образотворчого мистецтва є одним із складних завдань вищої педагогічної школи, яке не можна успішно вирішити шляхом застосування спрощених методичних підходів та прийняття неефективних методичних рішень тощо. Як засвідчує сучасна практика творчого розвитку вчителів образотворчого мистецтва, методичне забезпечення цього процесу має носити системний характер, охоплюючи тим самим найважливіші прояви цього процесу.

Визначенню педагогічних умов ефективного використання комп'ютерних технологій у творчому розвитку майбутніх учителів образотворчого мистецтва сприяли наукові праці, присвячені актуальним питанням інформатизації сучасної освіти (В. Биков, Ю. Долгоруков, В. Шадріков, В. Шолохович, К. Зуєв, О. Співаковський, І. Носова, С. Сисоєва), комп'ютеризації навчального процесу (Т. Колесник, Б. Коліс, Г. Попов, І. Роберт, П. Гевал, В. Одегова, М. Кларін), запровадженню комп'ютерних технологій у вищій школі (В. Баженов, П. Венчерський, А. Горбатюк, В. Барбарук, І. Жуков, В. Гуменюк, І. Карімов, Г. Кривуля, І. Булах, Б. Гершунський, І. Голіцин), психолого-педагогічному забезпеченню комп'ютерних технологій (М. Жалдак, Є. Машбиць, О. Трофімов, Л. Панченко, О. Пехота, Т. Тихонова, І. Богданова, Ю. Васьков, О. Падалка, А. Нісімчук, І. Смолюк, О. Шпак), вирішенню завдань художньо-педагогічної освіти засобами комп'ютерних технологій (Т. Трубчанінова, М. Близнюк, М. Анісімова, І. Сидоркіна, Н. Белявіна, В. Браткевич, М. Бутов, Г. Кедрович, М. Ігнат'єв, С. Мартиян, А. Моль, В. Фукс, М. Касслер, Н. Петрова), творчому розвитку дітей та молоді засобами інформаційних технологій (Т. Волобуєва, І. Теплицький, В. Тяхтін).

Мета статті полягає в тому, щоб проаналізувати основні параметри методичного забезпечення процесу розвитку творчих здібностей майбутніх учителів образотворчого мистецтва в умовах застосування комп'ютерних технологій.

До параметрів методичного забезпечення процесу розвитку творчих здібностей майбутніх учителів образотворчого мистецтва в умовах застосування комп'ютерних технологій ми віднесемо аксіологічний, психологічний, гносеологічний, культурологічний та організаційний.

Чи можливо застосовувати комп'ютерно-орієнтовані навчальні матеріали для стимулювання уваги майбутніх учителів образотворчого мистецтва до творчого самовдосконалення, розкриття власних і неповторних сил, що забезпечують активність естетичних почуттів, оцінок, мислення, вміння застосовувати набутий креативний досвід у взаємодії з образотворчим мистецтвом у школі? Ці запитання мають важливе значення і вимагають того, щоб під час навчально-виховних заходів на художньо-графічних факультетах викладачі застосовували комп'ютерну методіку, яка б

забезпечувала формування в студентів зацікавленого ставлення до розвитку власних творчих здібностей у сфері образотворчого мистецтва.

Гносеологічний параметр. Цей параметр методичного забезпечення пов'язаний із розкриттям засобами комп'ютерних технологій можливостей творчого розвитку студентів художньо-графічних факультетів у процесі освоєння образотворчого мистецтва. Акцентування педагогічної уваги на цьому питанні зумовлене тим, що творчі здібності є невід'ємною складовою освоєння мистецтва, і тому їх розвиток важливо пов'язувати з такими способами освоєння образотворчого мистецтва в школі, як сприймання, оцінка, інтерпретація творів живопису, графіки, малюнка та ін.

Відомо, що процес художньо-естетичного освоєння навколишньої дійсності має певні особливості, які пов'язані з тим, що особистість намагається, передусім, на емоційно-чуттєвому рівні наблизитися до цінності мистецтва, відчутти його палітру фарб, виразність форм, доторкнутися своїми переживаннями до тих знакових символічних аспектів мистецтва, які мають емоційно-змістове забарвлення, акумулюють почуття і думки людини на питаннях, що пов'язані з проявами прекрасного або потворного, піднесеного або низького, трагічного або комічного в дійсності і мистецтві. Творчі здібності майбутніх учителів образотворчого мистецтва, які виявляються на рівні емоційно-чуттєвої активності, переживання та співпереживання, можуть знайти підтримку та розвиток, якщо навчальний процес, пов'язаний з використанням комп'ютерних технологій, буде методично вірним.

Аксіологічний параметр. Цей параметр методичного забезпечення пов'язаний із програмно-цільовим спрямуванням педагогічного впливу на розвиток творчих здібностей майбутніх учителів образотворчого мистецтва. На жаль, у процесі професійної підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва це питання ще не отримало належної педагогічної уваги і залишається без необхідного методичного супроводу. Викладачі художньо-графічних факультетів вважають доцільним використовувати комп'ютерні технології для вирішення переважно інформаційно-дидактичних задач, приділяючи недостатньо уваги питанням креативного змісту. Існуюча сьогодні практика використання комп'ютерних технологій повинна бути суттєво оновлена і доповнена тими методичними рішеннями, які пов'язані із спрямуванням освітньо-виховних зусиль на розвиток засобами комп'ютерних технологій творчих здібностей майбутніх учителів образотворчого мистецтва.

Комп'ютерні технології являють собою системне педагогічне явище, у якому закладені широкі можливості впливу на особистість, її розвиток і формування. За допомогою комп'ютерних технологій можна успішно вирішувати завдання щодо розвитку емоцій та почуттів, мислення та понять, світогляду та ціннісних уподобань. Використання комп'ютерних технологій дозволяє викладачам вищої школи досягати бажаних успіхів у збагаченні знань студентів, розширенні їхнього наукового світогляду, розвитку професійно важливих умінь і навичок. Спираючись на комп'ютерні технології, організатори навчального процесу відкривають можливість оптимізувати такі процеси, як навчання студентів, їх спілкування зі світом науки і культури, збереження та примноження культурних цінностей тощо.

Комп'ютерні технології мають значний потенціал у розвитку творчих здібностей особистості. Цей потенціал може бути використаний лише за умови, коли викладачі вищої школи усвідомлюють роль комп'ютерних технологій у забезпеченні творчого розвитку студентів, правильно розуміють стратегію і тактику їх використання, бачать перспективні шляхи практичного розв'язання вказаної проблеми. Від того, наскільки глибоким буде усвідомлення викладачами художньо-графічних факультетів ціннісної сутності комп'ютерних технологій залежатиме успішне розв'язання проблеми розвитку творчих здібностей майбутніх учителів образотворчого мистецтва. Звідси виникає

необхідність програмно-цільового спрямування комп'ютерних технологій, які можна використовувати з метою творчого розвитку студентів художньо-графічних факультетів.

Психологічний параметр. Цей параметр методичного забезпечення пов'язаний із формуванням у майбутніх учителів образотворчого мистецтва зацікавленого ставлення до розвитку власних творчих здібностей засобами комп'ютерних технологій. Виділення цього питання зумовлене тим, що творчі здібності особистості тісно пов'язані з почуттями, мисленням, уявленнями, поняттями та іншими психологічними якостями, а їх розвиток залежить від того, наскільки в цьому буде зацікавлена людина, чи будуть її інтереси, орієнтації та потреби охоплювати питання творчого самовдосконалення. Результати вивчення існуючої практики організації навчально-виховного процесу в школі дозволяють зазначити, що студенти по-різному ставляться до розвитку вказаних творчих здібностей засобами комп'ютерних технологій. Відмінність полягає в тому, що одні студенти виявляють інтерес до цього питання, спрямовують свої зусилля і можливості для активного розвитку власного творчого потенціалу, а інші – залишаються в стані очікування, виявляють пасивне ставлення до того, щоб використовувати комп'ютерні засоби з метою особистісного творчого зростання та самовдосконалення. Ці студенти художньо-графічних факультетів потребують відповідної допомоги з боку викладачів. Вказана допомога повинна бути пов'язана з формуванням у майбутніх учителів образотворчого мистецтва зацікавленого і відповідального ставлення до розвитку власних творчих здібностей засобами комп'ютерних технологій.

Як скористатися комп'ютерною технікою з тим, щоб викликати інтерес до розв'язання творчих задач власними силами, які застосовувати комп'ютерно-орієнтовані навчальні матеріали для стимулювання уваги майбутніх учителів образотворчого мистецтва до творчого самовдосконалення, розкриття власних і неповторних сил, що забезпечують активність естетичних почуттів, оцінок, мислення, вміння застосовувати набутий креативний досвід у взаємодії з образотворчим мистецтвом в школі? Ці запитання мають важливе значення і вимагають того, щоб під час навчально-виховних заходів на художньо-графічних факультетах викладачі застосовували комп'ютерну методику, яка б забезпечувала формування у студентів зацікавленого ставлення до розвитку власних творчих здібностей у сфері образотворчого мистецтва.

Гносеологічний параметр. Цей параметр методичного забезпечення пов'язаний із розкриттям засобами комп'ютерних технологій можливостей творчого розвитку студентів художньо-графічних факультетів у процесі освоєння образотворчого мистецтва. Акцентування педагогічної уваги на цьому питанні зумовлене тим, що творчі здібності є невід'ємною складовою освоєння мистецтва, і тому їх розвиток важливо пов'язувати з такими способами освоєння образотворчого мистецтва в школі, як сприймання, оцінка, інтерпретація творів живопису, графіки, малюнка та ін.

Відомо, що процес художньо-естетичного освоєння навколишньої дійсності має певні особливості, які пов'язані з тим, що особистість намагається, передусім, на емоційно-чуттєвому рівні наблизитися до цінності мистецтва, відчутти його палітру фарб, виразність форм, доторкнутися своїми переживаннями до тих знакових символічних аспектів мистецтва, які мають емоційно-змістове забарвлення, акумулюють почуття і думки людини на питаннях, що пов'язані з проявами прекрасного або потворного, піднесеного або низького, трагічного або комічного в дійсності і мистецтві. Творчі здібності майбутніх учителів образотворчого мистецтва, які виявляються на рівні емоційно-чуттєвої активності, переживання та співпереживання, можуть знайти підтримку та розвиток, якщо навчальний процес, пов'язаний з використанням комп'ютерних технологій, буде методично вірно спрямований на набуття досвіду

художньо-естетичного сприймання творів мистецтва, проявів естетичного в навколишній дійсності.

Методика розкриття засобами комп'ютерних технологій можливостей творчого розвитку студентів художньо-графічних факультетів передбачає також залучення їх до оцінної діяльності. Цей вид діяльності за своєю сутністю є творчим і засвідчує активне використання творчих сил і можливостей особистості в процесі оцінки прекрасного в мистецтві. Естетично оцінити художній твір вдається лише тоді, коли особистість володіє необхідними творчими здібностями, які пов'язані з такими інтелектуальними діями, як аналіз, співставлення, узагальнення, генералізація, транспозиція художньо-естетичних знань. У цьому процесі студенти художньо-графічних факультетів знаходяться в стані творчого пошуку, адже вони здійснюють такі інтелектуальні та пошукові операції, які не можна реалізувати на репродуктивному рівні. Використання комп'ютерних засобів під час вирішення вказаних задач за умови правильного методичного забезпечення дозволяє суттєво збагатити інформаційно-естетичний фонд студентів, створює необхідні передумови для здійснення активних пізнавальних і творчих операцій.

Освоєння образотворчого мистецтва є тим процесом, який не лише наближає особистість до проявів досконалого, виразного, прекрасного у творі, але й зміцнює її роль як співучасника творчого процесу, у якому суб'єкт-суб'єктні аспекти відіграють виключно важливе значення. Йдеться, зокрема, про можливість інтерпретації художніх творів, їх особистісне і неповторне освоєння шляхом привнесення у їхній зміст життєво важливих і особистісно пережитих почуттів, думок тощо. Що може дати комп'ютерна технологія в підготовці майбутніх учителів образотворчого мистецтва до творчої інтерпретації художніх творів? Відповідаючи на це запитання, можна зазначити, що комп'ютерні технології можуть на оперативній і змістовій основі створити необхідні умови для залучення студентів до творчого процесу, пов'язаного з інтерпретацією творів окремих художників у контексті певного світогляду, творчого напрямку, оригінальної виконавчої техніки тощо. Для цього потрібно на методичному рівні розробити вказані питання, запропонувати майбутнім учителям образотворчого мистецтва комп'ютерно-зорієнтовані програмні матеріали, за допомогою яких відкриється можливість не лише опрацювання необхідного художньо-естетичного змісту, але й активний розвиток та залучення творчих здібностей, зумовлений емоційними, інтелектуальними та іншими чинниками.

Культурологічний параметр. Цей параметр методичного забезпечення пов'язаний із застосуванням комп'ютерних технологій у процесі організації художньо-творчого діалогу студентів художньо-графічних факультетів з образотворчим мистецтвом. Наше звернення до цього методичного аспекту зумовлене тим, що майбутні вчителі образотворчого мистецтва покликані нести учням достатньо широку палітру знань у сфері живопису, графіки, малюнка тощо. Інформаційно-художній фонд студентів, на який би вони спиралися у своїй творчій роботі, може бути сформований лише за умови активної взаємодії зі світом прекрасного, зразками національної та світової художньої культури. Лише за таких обставин майбутні вчителі образотворчого мистецтва будуть здатні виступити в ролі активних учасників художньо-естетичного діалогу з учнями, виявляти власні творчі здібності під час спілкування, пізнання та діяльності у сфері мистецтва.

Творчі здібності належать до таких властивостей особистості, які виявляють себе на широкому масиві предметів, явищ, процесів, по відношенню до яких людина відчуває інтерес, готовність до активних форм взаємодії. На матеріалі художньо-естетичного спілкування зі світом прекрасного можна бачити, як особистість реалізує свій творчий потенціал, свої сили і можливості. Проте реалізація цієї творчої активності виявляється можливою, якщо для цього будуть створені відповідні умови. Йдеться, передусім, про

можливість вибору предметів чи об'єктів для художньо-естетичного спілкування. Традиційні рішення цього питання є можливими але ці можливості, яких надають людині відвідання художніх музеїв, картинних галерей, виставок та ін. не завжди спрямовані задовольнити художні інтереси через те, що мають певні обмеження в часі, просторі, тематиці тощо. Звідси виникає гостра необхідність використання комп'ютерних можливостей для того, щоб вказаний нами художньо-естетичний діалог з образотворчим мистецтвом та такими видами художньо-образного відображення відбувався систематично, мав відповідне інформаційно-змістове наповнення, дозволяв особистості відчути себе активним співучасником багатьох проявів художньо-творчого процесу.

Художньо-естетичний діалог охоплює різні форми творчої взаємодії особистості і мистецтва. Крім спілкування з творами живопису, графіки, малюнка та ін., особистість може свідомо визначати можливості послідовного й системного їх пізнання, ознайомитися з новими зразками художньо-образного відтворення дійсності. Якщо в процесі спілкування з мистецтвом присутній фактор випадковості, епізодичності, фрагментарності встановлення художньо-естетичного діалогу, то в умовах цілеспрямованого пізнання, навчання, системного набуття необхідного досвіду у сфері мистецтва ця взаємодія набуває більшої стабільності, послідовності, вираженості. За цих обставин значно змінюється зміст і характер художньо-естетичного діалогу, у якому творчі здібності особистості набувають перспективу нарощування своїх можливостей за рахунок збагачення знань, інтелектуальної сфери, способів використання різної інформації, яка через свої різновиди здатна розвивати творчу активність людини, зміцнюючи її роль як активного суб'єкта художнього пізнання.

Для розвитку творчих здібностей майбутніх учителів образотворчого мистецтва в процесі пізнання доцільно використовувати методику, яка б спиралася на можливості комп'ютерних засобів навчання. Саме через комп'ютерне навчання стає можливим моделювання проблемних ситуацій, загострення уваги студентів художньо-графічних факультетів на питаннях, які зумовлюють актуалізацію творчих сил, уваги та асоціативного фонду мислення. Із цією метою виявляється доцільним упровадження на комп'ютерній основі організації художньо-естетичного діалогу студентів художньо-графічних факультетів з мистецтвом, основою якого були б пізнавальні, пошукові, евристичні, дослідницькі дії. Застосувавши таким чином комп'ютерні технології, спрямувавши їх на активне й послідовне пізнання студентами мистецтва, викладачі вищої школи тим самим можуть сприяти інтелектуалізації творчого процесу, розвитку творчих здібностей у тісному зв'язку з практикою здобуття нових знань, оволодіння необхідними пізнавальними уміннями і навичками у сфері образотворчого мистецтва.

Безперечно, художньо-естетичний діалог набуває найбільшої ваги в тих випадках, коли особистість безпосередньо бере участь у творенні певних художніх зразків, цінностей мистецтва тощо. Між особистістю і предметом її творчості утворюється унікальний духовно-практичний зв'язок, у якому знаходять своє функціонування найважливіші сили особистості, її почуття і мислення, увага і фантазія, практичні вміння і здатність моделювати. Для послідовного розвитку творчих здібностей майбутніх учителів образотворчого мистецтва виключно важливою виявляється роль продуктивної діяльності, яка супроводжується комп'ютерними технологіями.

Організувати художню творчість студентів художньо-графічних факультетів на основі застосування комп'ютерних технологій виявляється важливим лише за умови відповідного методичного супроводу. Це означає, що викладачі вищої педагогічної школи повинні не лише знати, але й уміти конструювати художньо-творчий процес із застосуванням комп'ютерно зорієнтованих програм і матеріалів. Для цього потрібно розробляти і впроваджувати в навчальний процес творчі завдання, вирішення яких стає можливим лише за умови впровадження способів комп'ютерного моделювання,

варіантного представлення можливих шляхів, форм і засобів створення яскравих художньо-творчих виробів.

Організаційний параметр. Цей параметр методичного впливу пов'язаний з використанням найважливіших способів впливу на творчу активність майбутніх учителів образотворчого мистецтва в умовах застосування комп'ютерних технологій. Згідно з традиційним підходом до вирішення питань творчого зростання студентської молоді суттєве значення надавалось особистості викладача вищої школи. Його педагогічна майстерність пов'язувалась з умінням впливати на свідомість і діяльність студентів, захоплювати їх цікавими фактами, залучати до певних видів діяльності. Особисті якості викладача, його професійна культура, компетентність та інші властивості покликані були позитивно впливати на відповідальне ставлення до праці і навчання, стимулювати творчий підхід до розв'язання пізнавальних завдань.

Сьогодні роль викладача вищої школи в розвитку творчих здібностей студентів не втрачає свого значення. Водночас з'являються нові можливості впливу на творче становлення майбутніх учителів образотворчого мистецтва. Вони пов'язані із застосуванням комп'ютерних технологій. При цьому слід зазначити, що палітра впливу потенційних можливостей на творчу активність студентів художньо-графічних факультетів за допомогою комп'ютерних засобів є значною і вимагає послідовного використання на практиці.

Якими ж є ці можливості? Як засвідчує досвід впровадження комп'ютерних технологій у навчально-виховному процесі Тернопільського, Луганського, Харківського та інших педагогічних університетів, на творчу активність студентів можна успішно впливати. Із цією метою доцільно використовувати комп'ютерні технології, які дозволяють здійснювати сугестивний вплив, торкаючись переважно емоційної сфери особистості. За допомогою комп'ютерних засобів виявляється можливим представляти студентам яскраві зразки художньо-естетичних рішень, які б захоплювали їх, зачаровували своєю формою і виразністю, надихали на самостійні дії для створення яскравих художньо-естетичних виробів тощо.

Слід зазначити, що в умовах застосування комп'ютерних технологій можна впливати не лише на емоційно-чуттєву сферу особистості, але й залучати студентів до активних розумових операцій, збагачувати свідомість новими знаннями, уявленнями і поняттями. У зв'язку з цим актуалізується роль методично правильного використання комп'ютерних засобів із метою інформаційного впливу на майбутніх учителів образотворчого мистецтва, стимулювання і розвитку їхніх творчих сил і можливостей. Спираючись на комп'ютерні засоби навчання, викладачі художньо-графічних факультетів, можуть забезпечити ефективне використання різних видів інформації, зокрема соціальної, наукової, художньої, естетичної та ін. На цій основі видається можливим створення інформаційного фонду особистості, структурування набутих знань, визначення головного і другорядного під час осмислення явищ художньої культури, систематизація пізнавального досвіду у сфері мистецтва. У цілому, це забезпечує необхідну основу для здійснення інтелектуально-змістових і насичених творчих дій, прийняття рішень творчого характеру і спрямованості.

Застосування комп'ютерних технологій у навчально-виховному процесі вищої школи дозволяє приймати організаційні рішення і тим самим використовувати діяльнісні способи впливу на творчу активність особистості. Адже програмно-методичне забезпечення навчальних занять, побудоване на комп'ютерній основі, може бути пов'язане не лише з тим, що особистість отримує необхідні знання, поради, рекомендації, але й розпорядження, команди й вимоги щодо певної діяльності. Їх виконання відповідним чином організує студентів, налаштовує на певний вид роботи, спрямовує творчі зусилля на виконання запропонованої програми дій. Це дає підстави

вважати, що діяльнісні способи впливу є одним із суттєвих резервів комп'ютерних технологій, а їх ефективне використання у вищій школі вимагає відповідного методичного осмислення.

Висновки. Зазначені вище положення дозволяють зробити висновки про те, що розвиток творчих здібностей майбутніх учителів образотворчого мистецтва належить до складних і багатоаспектних процесів. Характерними ознаками його є те, що творчі здібності, зумовлені у своєму розвитку багатьма чинниками, знаходяться у залежності від мотиваційної, емоційно-чуттєвої, інтелектуальної та діяльнісної сфер особистості, відзначаються характерними способами виявлення. Це дає підстави вважати, що педагогічні рішення, пов'язані з розвитком творчих здібностей майбутніх учителів образотворчого мистецтва, повинні носити системний характер, охоплювати найважливіші їх прояви.

Прийняття правильних педагогічних рішень та здійснення ефективної навчально-виховної роботи в зазначеному напрямі передбачає комплексне методичне забезпечення розвитку творчих здібностей майбутніх учителів образотворчого мистецтва в умовах застосування комп'ютерних технологій. Основними параметрами такого методичного забезпечення має бути: програмно-цільове спрямування педагогічного впливу на розвиток особистості, формування у студентів художньо-графічних факультетів зацікавленого ставлення до розвитку власних творчих сил, розкриття можливостей розвитку творчих здібностей студентів у процесі освоєння художньо-естетичних цінностей, організація художньо-творчого діалогу студентів з мистецтвом, використання найважливіших способів впливу на творчу активність майбутніх педагогів-художників.

УДК 37.034:372.853

МОРАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ФІЗИКИ НА ЗАСАДАХ КУЛЬТУРОЛОГІЧНОГО ПІДХОДУ

Попова Т.М., к.пед.н., доцент

Керченський морський технологічний інститут

У статті розглядається проблема морального виховання при введенні культурологічних знань у навчальний процес із фізики з метою розвитку освіченого, інтелектуального, творчого фахівця, який має моральну свідомість і високі моральні якості. Розглядаються моральність, культура, культурологія і наука з точки зору філософії і методики навчання фізики.

Ключові слова: моральність, культура, культурологічний підхід, наука, навчання фізики.

Попова Т.Н. МОРАЛЬНОЕ ВОСПИТАНИЕ В ПРОЦЕССЕ ОБУЧЕНИЯ ФИЗИКЕ НА ОСНОВЕ КУЛЬТУРОЛОГИЧЕСКОГО ПОДХОДА /Керченский морской технологический институт, Украина.

В статье рассмотрена проблема морального воспитания при введении культурологических знаний в учебный процесс по физике с целью развития образованного, интеллектуального, творческого специалиста, который имеет моральное сознание и высокие моральные качества. Рассматриваются моральность, культура, культурология и наука с точки зрения философии и методики обучения физике.

Ключевые слова: моральность, культура, культурологический подход, наука, обучение физике.

Popova T. MORAL EDUCATION DURING STUDYING PHYSICS ON A BASIS OF THE CULTUROLOGICAL APPROACH / Kerch Marine Technological Institute, Ukraine

The problem of moral education at introduction culturological knowledge in educational process on physics with the purpose of development of the educated, intellectual, creative expert which has